

2015

Środki na podjęcie
działalności
gospodarczej przyznane
bezrobotnym przez
Powiatowy Urząd Pracy
w Wodzisławiu Śląskim
w latach 2009 - 2013

Raport z badań

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA - W ZARYSIE	4
2. PREDYSPOZYCJE OSOBOWOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORCY	8
3. WŁASNA FIRMA SZANSE I BARIERY	15
4. WNIOSKI.....	25
5. PODSUMOWANIE	26
BIBLIOGRAFIA	28
SPIS RYSUNKÓW	29
SPIS TABEL	30

WSTĘP

Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim zapewnia pomoc osobom bezrobotnym w procesie podejmowania działalności gospodarczej.

Każda osoba bezrobotna może skorzystać z usług doradców zawodowych. Pomagają oni w określeniu predyspozycji zawodowych, przeprowadzają specjalistyczne testy psychologiczne, określające zainteresowania zawodowe oraz uzdolnienia przedsiębiorcze. Szczegółowej analizie poddany zostaje przebieg dotychczasowej kariery zawodowej, jak również posiadane kwalifikacje oraz zdobyte doświadczenie.

Ze środków (dotacji) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej przyznawanych przez Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim w latach 2009 – 2013 skorzystało 813 osób. Łączna kwota przyznanych dotacji wynosi 14 044 679 zł.

Przeprowadzone na początku 2015 roku badania ankietowe objęły 561 osób, które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej w latach 2009 – 2013. Celem badań było poznanie losów, kondycji i planów dotyczących rozwoju podjętej działalności gospodarczej.

1. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA - W ZARYSIE

Działalność gospodarcza to „zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły”¹. Działalność przedsiębiorcy musi mieć charakter zarobkowy, a więc jej celem powinno być osiągnięcie zysków.

Niezbędnym elementem otwarcia każdej działalności gospodarczej jest posiadanie zaplecza finansowego. Urząd Pracy wychodzi naprzeciw bezrobotnym, którzy mają pomysł i potencjał do samozatrudnienia, lecz brakuje im kapitału.

Starosta ze środków Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu, absolwentowi Centrum Integracji Społecznej lub absolwentowi Klubu Integracji Społecznej jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotne przeciętne wynagrodzenie. Wysokość przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa powyżej jest przyjmowana na dzień zawarcia umowy z bezrobotnym, absolwentem CIS lub absolwentem KIS. Poniższa tabela przedstawia maksymalną kwotę dotacji jaką Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim przyznawał w latach 2009-2013.

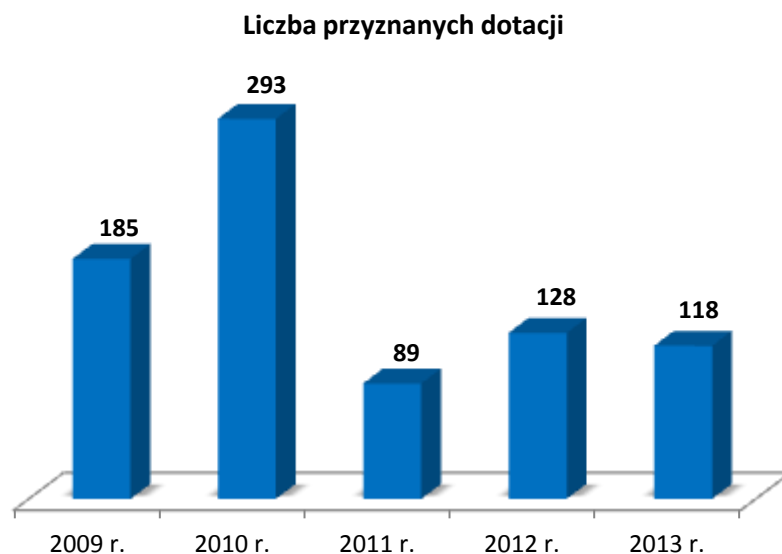
Rok	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Maksymalna kwota dotacji	17 000 zł	18 000 zł	18 000 zł	18 000 zł	20 000 zł

Tabela 1 Maksymalna wysokość dotacji w poszczególnych latach

Bezrobotny przed złożeniem wniosku o dofinansowanie musi mieć ustalony profil pomocy II lub profil pomocy I, w przypadku uzasadnionym przez doradcę klienta.

Wnioski o dofinansowanie rozpatrywane są wg kolejności zgłoszeń lub w drodze konkursu. Wszystkie wnioski przed przedstawieniem na komisji są szczegółowo analizowane pod względem poprawności formalnej i merytorycznej. Ilość wniosków odrzuconych jest niewielka. W latach 2009 – 2013 spośród wszystkich złożonych wniosków dotację otrzymało łącznie 813 osób.

¹ Ustawa Prawo Działalności Gospodarczej z dnia 19 listopada 1999 roku

Rysunek 1 Liczba przyznanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim dotacji w latach 2009 – 2013

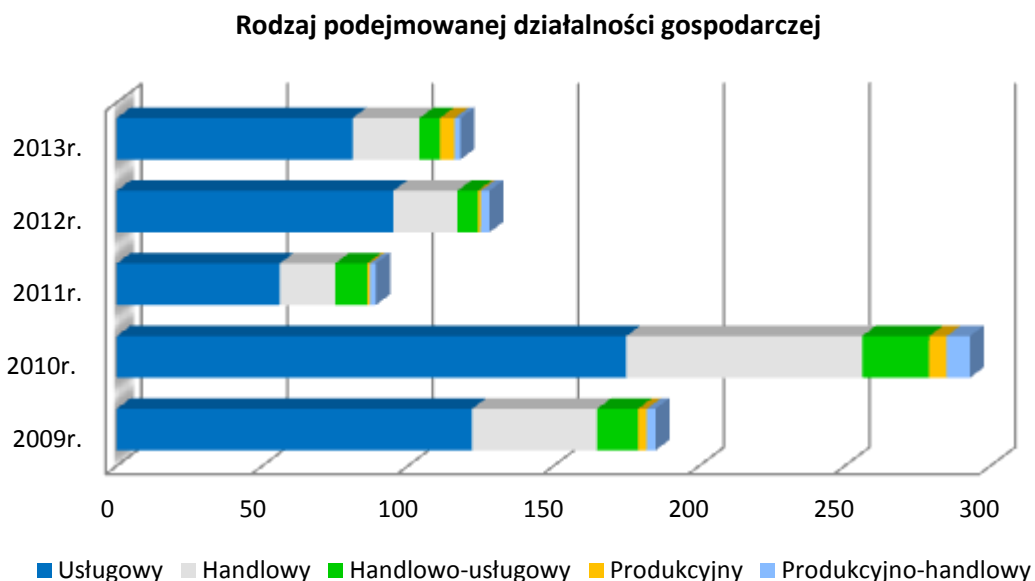
Z powyżej zamieszczonego wykresu wynika, że liczba przyznanych dotacji była największa w roku 2010. Przyznano wówczas 293 dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Liczba ta była rekordowo wysoka w stosunku do pozostałych lat. Blisko o 1/3 mniej dotacji przyznano w roku wcześniejszym. Z kolei w roku 2011 nastąpił ogromny spadek, przyznano tylko 89 dotacji. W kolejnym roku 2012 obserwujemy nieznaczny wzrost, a 2013r. nieznaczny spadek liczby przyznanych dotacji.

Z przyznanych jednorazowo środków na podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej może być finansowane uruchomienie działalności produkcyjnej, usługowej, rzemieślniczej lub handlowej. Podział przyznanych dotacji ze względu na profil działalności przedstawia poniższa tabela.

Profil działalności	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	Razem
Usługowy	122	175	56	95	81	529
Handlowy	44	81	19	22	23	189
Handlowo-usługowy	13	23	11	7	7	61
Produkcyjny	3	6	1	1	5	16
Produkcyjno-handlowy	3	8	2	3	2	18
Razem	185	293	89	128	118	813

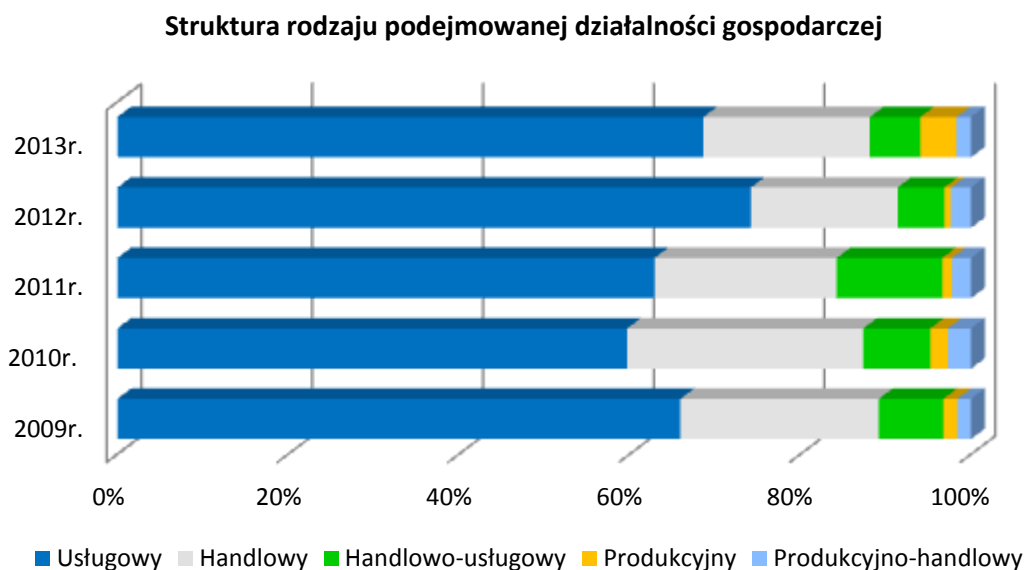
Tabela 2 Podział dotowanych działalności ze względu na profil

Wśród przedsiębiorstw rozpoczynających swoją działalność dominują przedsiębiorstwa o profilu usługowym i handlowym. Dane zawarte w tabeli obrazowo przedstawione zostały na poniższych wykresach.

Rysunek 2 Podział dotowanych działalności ze względu na profil

Przedstawiony podział dotowanych przedsięwzięć ze względu na profil działalności potwierdza tak jak w latach wcześniejszych wzrost udziału przedsiębiorstw usługowych i handlowych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

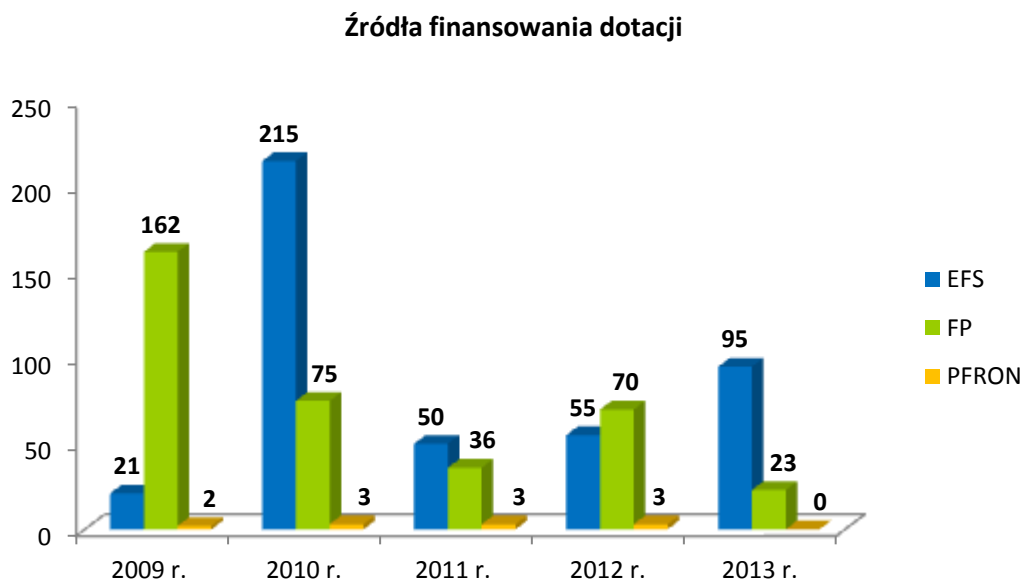

Rysunek 3 Struktura rodzaju podejmowanej działalności gospodarczej

Pieniądze na dotacje pochodzą z trzech źródeł: Funduszu Pracy (FP), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Szczegółowy udział poszczególnych źródeł finansowania w całości przyznanych dotacji w latach 2009-2013 ilustrują poniższa tabela oraz wykres.

Źródło finansowania dotacji	Liczba dotacji	Odsetek dotacji (%)
EFS	436	54%
FP	366	45%
PFRON	11	1%
Razem	813	100%

Tabela 3 Podział liczby dotacji ze względu na źródło finansowania w latach 2009-2013

Rysunek 4 Źródła finansowania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej

2. PREDYSPOZYCJE OSOBOWOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORCY

Przedsiębiorczość to zespół cech, które wyróżniają przedsiębiorcę na rynku pracy. Od przedsiębiorcy zależy czy pomysł będzie zrealizowany i czy przyniesie zamierzone korzyści.

Przedsiębiorczość to cecha osobowości, a ściślej zespół cech warunkujących bycie dobrym przedsiębiorcą, czyli osiąganie sukcesów w organizowaniu i kierowaniu przedsiębiorstwami.² Człowieka przedsiębiorczego cechuje gotowość do podejmowania wyzwań, do rozpoczynania czegoś – pracy, zabaw, pomocy itp. Osoby przedsiębiorcze to osoby aktywne, energiczne, przejawiające inicjatywę.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe motywy podjęcia działalności gospodarczej.

Zysk

- Wszyscy przedsiębiorcy spodziewają się, że zysk z prowadzonej działalności pokryje im nie tylko czas i pieniądze, jakie zainwestowali w biznes, ale także wynagrodzi im ryzyko i inicjatywę.

Satysfakcjonujący styl życia

- Osobista satysfakcja jest czynnikiem wielokrotnie podkreślanym przez przedsiębiorców. Niezależność, wolność i swoboda w podejmowaniu własnych decyzji dają poczucie kontroli nad własnym życiem.

Potrzeba osiągnięć

- Każdy człowiek ma w różnym stopniu rozwiniętą potrzebę osiągnięć. Ludzie z wysoką potrzebą osiągnięć lubią sobie i innym stawiać wysoko poprzeczkę.

Skłonności do podejmowania ryzyka

- W zależności od rodzaju biznesu i sposobu jego rozpoczęcia, podejmowane ryzyko może być różne. Wyróżnia się cztery rodzaje ryzyka.
- Ryzyko finansowe: przedsiębiorca ryzykuje swoje pieniądze, oszczędności, kredyt bankowy, itp.
- Ryzyko kariery zawodowej: osoby które porzuciły regularną ścieżkę kariery mogą mieć problemy ze znalezieniem pracy w sytuacji niepowodzenia własnej firmy.
- Ryzyko rodzinne: rodzina ponosi koszty obciążenia finansowego, czasowego i emocjonalnego związanego z porowaniem biznesu
- Ryzyko psychologiczne: niepowodzenie w biznesie często traktuje się jako osobistą porażkę.

Wiara we własne siły

- Przedsiębiorcy mają świadomość problemów, jakie czekają ich w nowej działalności, ale widzą je jako sprawy do załatwienia, a nie jako przeszkody.

Niechęć do działania według utartych schematów

² Encyklopedia Biznesu, Fundacja Innowacja, Warszawa 1998, s 683

Człowiek przedsiębiorczy to człowiek odważny i pełen zapału w prowadzeniu interesów. Obecne uwarunkowania społeczno-ekonomiczne obligują przedsiębiorcę do bycia wszechstronnym. Czynniki zewnętrzne (szkoła, studia, praca, pozyskiwane doświadczenie), które odgrywają niezwykle istotną rolę - pobudzając i rozwijając przedsiębiorcę, wymagają zetknięcia z cechami osobowości- cechami psychologicznymi - niezbędnymi przedsiębiorcy - właścicielowi. Oto, jak się wydaje, najważniejsze z nich.

- **Kreatywność**, z której wynika tzw. duch inicjatywy-innowacyjność. Przedsiębiorca musi być człowiekiem pomysłowym, chętnym do tworzenia zarówno czegoś nowego, jak i wprowadzania nawet drobnych zmian w przedsiębiorstwie. Przedsiębiorca powinien być ponadto otwartym na nowe doświadczenia i gotowy do akceptacji zachodzących zmian.
- **Potrzeba osiągnięć** obliguje wiarę we własne siły oraz optymizm-co jest czynnikiem istotnym w prowadzeniu interesów.
- **Skłonność do podejmowania ryzyka** z reguły w warunkach niepewności. Obliguje przedsiębiorcę do pogłębiania wiedzy na temat zachowań rynkowych, bez której nie będzie on w stanie podjąć rozważnego ryzyka i w miarę możliwości, za pomocą właściwych działań niwelować jego skutki. Obecnie prowadzenie biznesu jest sporym wyzwaniem, gdyż przedsiębiorstwa funkcjonują w warunkach niepewności.
- **Odwaga** połączona z energią i bystrością przy podejmowaniu decyzji. Przedsiębiorca-właściciel odpowiada za wszelkie decyzje podjęte w procesie kierowania przedsiębiorstwem. Chodzi tu nie tylko o odważne decyzje, ale również o odpowiedzialność za podjęte kroki.
- **Niezależność przedsiębiorcy - właściciela** jeden z istotniejszych powodów, dla których przedsiębiorca staje się właścicielem. Przejawia się autonomią i zdecydowaniem przy podejmowaniu decyzji, ale musi uwzględniać sygnały dochodzące z zewnątrz tj. sugestie i opinie klientów, konsultantów, pracowników.
- **Zaradność**, która jest dziedziczona, ale i kształtowana przez czynniki zewnętrzne. Przejawia się w skłonności do oszczędzania oraz trosce o rozwój biznesu.
- **Elastyczność** obliguje przedsiębiorcę do otwartości na zmiany i umiejętnej aklimatyzacji do stale zmieniających się warunków otoczenia.
- **Skłonności przywódcze** powinien posiadać każdy przedsiębiorca- właściciel. Jest to cecha w głównej mierze dziedziczna, ale kształtują ją również czynniki zewnętrzne (środowisko, edukacja). Wymaga od przedsiębiorcy doskonalenia się.
- **Pracowitość i upór w prowadzeniu i rozwijaniu przedsiębiorstwa** dyscyplinują przedsiębiorcę w osiąganiu nałożonych na siebie zadań. Warto w tym momencie wspomnieć również, że cechy te są niezbędne również w momencie kontynuowania biznesu po uzyskanych niepowodzeniach.
- **Kapitał intelektualny** jest jednym z czynników warunkujących sukces współczesnego przedsiębiorcy. Musi on być wykształcony i posiadać szerokie horyzonty poznawcze.

Poza wyżej wymienionymi cechami przedsiębiorca- właściciel powinien posiadać umiejętności, które umożliwią mu realizację swych funkcji w przedsiębiorstwie.

- **Umiejętność właściwej selekcji informacji** – co w dzisiejszych czasach jest szczególnie trudne. Przedsiębiorca powinien dostrzec to, co niedostrzegalne dla innych,

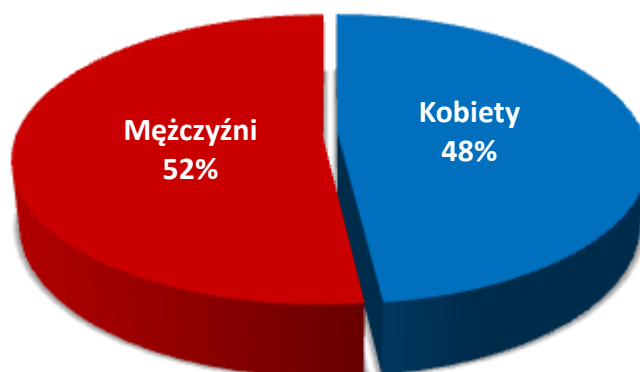
wyselekcjonować, przeanalizować i zastosować te informacje, które będą służyły rozwojowi jego organizacji.

- **Myślenie systemowe** – przejawia się zdolnością do wykorzystywania wiedzy z różnych płaszczyzn oraz umiejętności kojarzenia na pozór ze sobą niezwiązanych informacji i zjawisk.
- **Zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie czasem**
- **Etyczne postępowanie w gospodarce rynkowej** – kierowanie się ogólnie przyjętymi zasadami moralnymi przy podejmowaniu wszelkich działań w przedsiębiorstwie. Każdy krok musi być starannie przemyślany, w przeciwnym wypadku może się to źle skończyć zarówno dla przedsiębiorstwa, jak i przedsiębiorcy.
- **Myślenie na opak** – czyli myślenie nieschematyczne. Myślenie wbrew przyjętej logice może przedsiębiorcy pomóc w osiągnięciu przewagi konkurencyjnej swojego przedsiębiorstwa.³

³ M. Bucior, M. Smoleń, J. Smulska, Cechy współczesnego przedsiębiorcy – analiza porównawcza przedsiębiorca – właściciela, a przedsiębiorcy – managera, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, s. 2-3

Ze środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej w latach 2009 – 2013 skorzystało nieznacznie więcej mężczyzn niż kobiet. Dofinansowanie otrzymało 422 mężczyzn i 391 kobiet. Szczegółowe wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Podział badanych wg płci

Rysunek 5 Podział badanych według płci

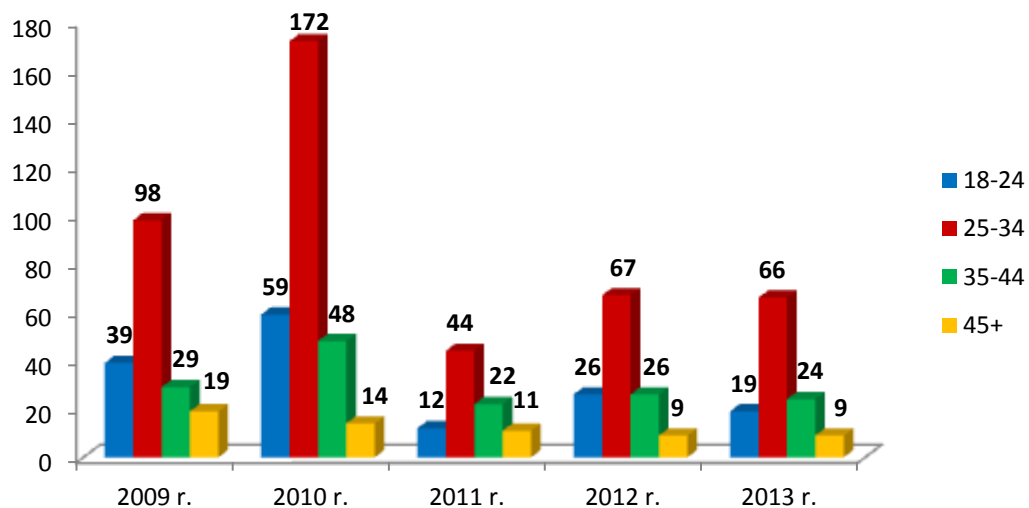
Poniżej przedstawiona została struktura wiekowa przyszłych przedsiębiorców.

Wiek	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	Razem
18-24	39	59	12	26	19	155
25-34	98	172	44	67	66	447
35-44	29	48	22	26	24	149
45+	19	14	11	9	9	62
Razem	185	293	89	128	118	813

Tabela 4 Struktura wiekowa osób, które otrzymały dotację w latach 2009 - 2013

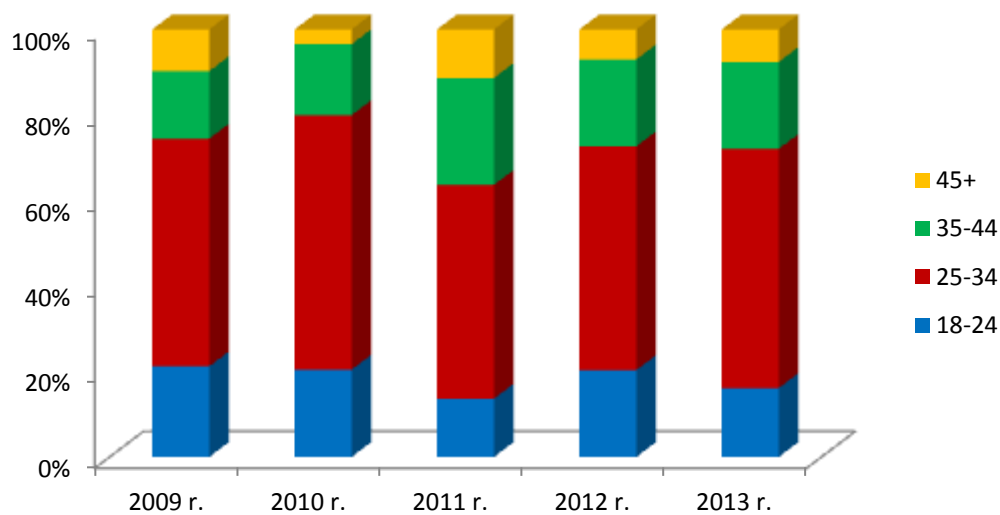
Wśród przedsiębiorców przeważają osoby młode, pomiędzy 25 a 35 rokiem życia. Mniej liczną grupę przedsiębiorców stanowią zarówno osoby w wieku poniżej 25 roku życia jak i osoby w wieku powyżej 35 roku życia. Motywu warunkującym podjęcie własnej działalności gospodarczej przez osoby młode może być większa skłonność do podejmowania ryzyka. Najmniej osób, które decydują się na rozpoczęcie własnej działalności to właśnie osoby powyżej 45 roku życia. Osoby te posiadają większy bagaż doświadczenia, mają lepsze rozeznanie na rynku ale mogą odczuwać większy strach przed ewentualną porażką. Dane zamieszczone w powyższej tabeli bardziej obrazowo przedstawiają poniższe wykresy.

Podział osób otrzymujących dotacje ze względu na wiek

Rysunek 6 Podział osób otrzymujących dotacje ze względu na wiek

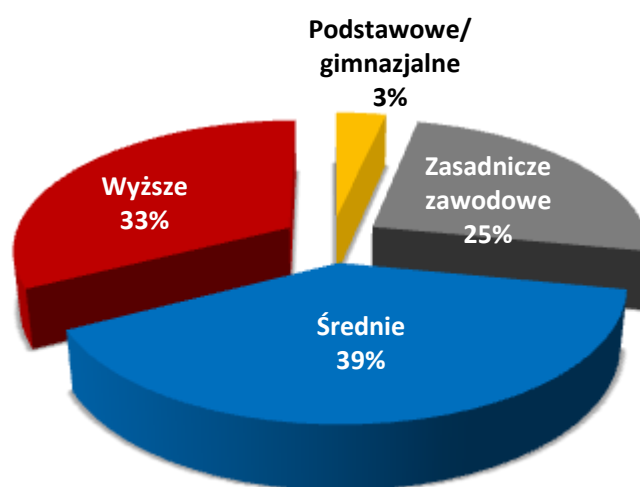
Struktura wiekowa osób otrzymujących dotacje

Rysunek 7 Struktura wiekowa osób otrzymujących dotacje na podjęcie działalności gospodarczej

Posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych zgodnych z profilem prowadzonej działalności to ważny czynnik wpływający na przyszły sukces zakładanej firmy. W obecnych czasach wiedza zdobyta w szkole, potwierdzona formalnymi świadectwami i dyplomami jest ważna ale nie zawsze wystarczająca. Praktyka i zdobyte doświadczenie mogą być znacznie cenniejsze. Wśród osób podejmujących własną działalność gospodarczą dominowały osoby z wykształceniem średnim (39%). Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (33%). Jedna czwarta przedsiębiorców posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (25%). Najmniejszą grupę stanowili bezrobotni o najniższym poziomie wykształcenia (podstawowe i gimnazjalne). Może to świadczyć o tym, że przedsiębiorczość wiąże się z posiadaną wiedzą, zarówno ogólną jak i specjalistyczną.

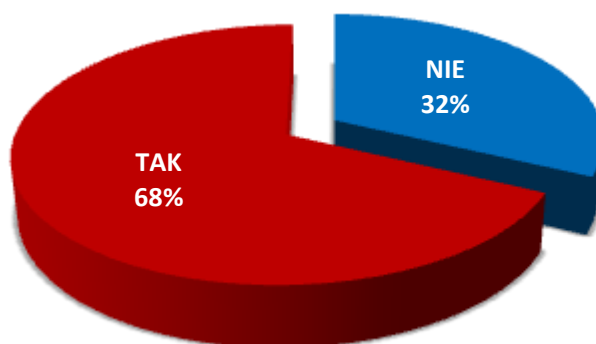
Podział badanych według wykształcenia

Rysunek 8 Podział badanych ze względu na wykształcenie

Większość przedsiębiorców posiada wykształcenie zbieżne z charakterem prowadzonej działalności, co stanowi 68% badanych osób.

Czy wykształcenie właściciela firmy jest zbieżne z charakterem prowadzonej działalności?

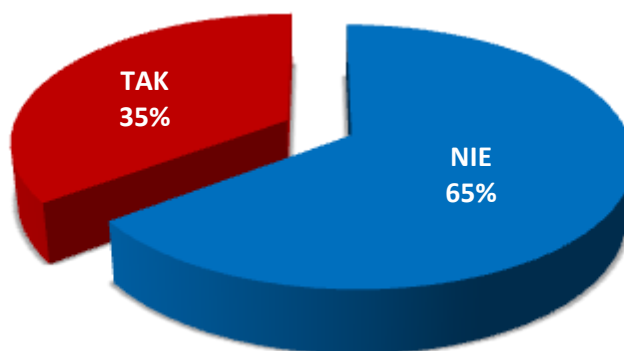

Rysunek 9 Zbieżność wykształcenia z charakterem prowadzonej działalności

Osoby zakładające własną działalność najczęściej posiadają wykształcenie o profilu technicznym. Są to inżynierowie i specjaliści w takich dziedzinach jak: budownictwo, architektura, elektryka, mechanika samochodowa i informatyka. Mniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem humanistycznym, prawniczym, oraz ekonomicznym. Pozostałą część stanowią krawcowe, kucharze, stolarze, fotografowie, fryzjerzy, kosmetyczki, fizjoterapeuci, handlowcy oraz osoby z wykształceniem medycznym.

Stosunkowo mało, bo tylko 35% respondentów podnosiło swoje kwalifikacje menadżerskie poprzez uczestnictwo w kursach lub szkoleniach. Ankietowani odpowiadali, że najczęściej brali udział w szkoleniach organizowanych przez Urząd Pracy. Niektórzy badani podjęli nawet odpowiednie studia w celu uzupełnienia wiedzy.

Czy podnosił Pan/i swoje kwalifikacje menadżerskie uczestnicząc w kursach, szkoleniach?

Rysunek 10 Kwalifikacje menadżerskie przedsiębiorców

W urzędzie pracy doradcy zawodowi pomagają osobom bezrobotnym, ubiegającym się o dotacje na założenie własnej firmy, w określeniu predyspozycji, analizie umiejętności, talentów i preferencji. Jeśli wybór rodzaju działalności odzwierciedla wiedzę, zainteresowania, umiejętności i osobiste cele, szansa na osiągnięcie sukcesu jest duża. Ważna jest jednak świadomość trudności jakie wynikają z pracy na własny rachunek – jej wpływu na życie rodzinne, dużej odpowiedzialności i sytuacji stresowych.⁴

⁴ K. Matusiak, M. Młazewska, Pierwsza praca – pierwszy biznes, Vademecum Przedsiębiorczości, Warszawa, lipiec 2005

3. WŁASNA FIRMA SZANSE I BARIERY

Można wyróżnić kilka głównych czynników jakie motywują przyszłych przedsiębiorców do otwierania własnej firmy. Dla największej liczby respondentów to właśnie trudności ze znalezieniem pracy skłoniły ich do podjęcia własnej działalności. Co trzecia osoba wskazywała na to, że chciała uniknąć bezrobocia, gdyż nie miała możliwości podjęcia pracy u lokalnych przedsiębiorców. Drugim najistotniejszym czynnikiem było poczucie niezależności. Dla 27% ankietowanych ważna była możliwość pracy na własny rachunek, samodzielność w podejmowaniu decyzji. W szczególności dla kobiet wychowujących dzieci ogromne znaczenie miał nienormowany czas pracy. Trzecią z kolei, najczęstszą przyczyną otwierania własnej firmy jest możliwość uzyskania wyższych dochodów.

Co skłania bezrobotnych do zakładania własnej firmy?

Rysunek 11 Powody podjęcia własnej działalności gospodarczej

Niezależnie od tego, jakimi motywami kierują się osoby podejmujące pracę na własny rachunek, muszą one dysponować odpowiednimi kwalifikacjami i środkami wyposażenia miejsca pracy, czyli kapitałem, stosownym do rodzaju podejmowanej działalności.

Przyszły przedsiębiorca, podejmując decyzję o utworzeniu nowej firmy, musi opierać się na sformalizowanej sekwencji działań. Punktem wyjścia powinno być poznanie samego siebie, swoich atutów i słabości, a w dalszej kolejności poznanie rynku i dziedziny działalności oraz przyswojenie sobie zasad marketingu i zarządzania finansami. Można wyróżnić pięć kluczowych elementów zapewniających sukces.

- Nabycie specjalistycznej wiedzy i doświadczenia;

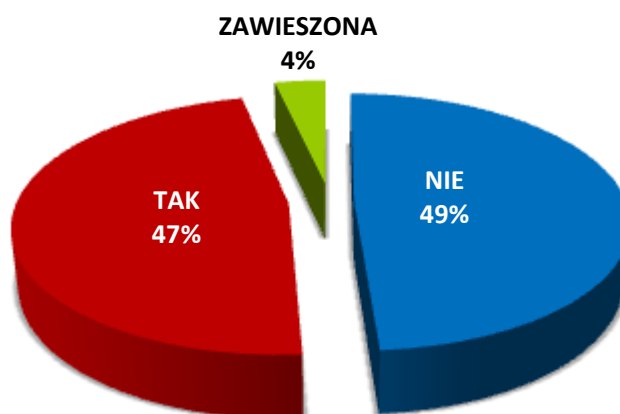
- Posiadanie pomysłu na produkt lub usługę;
- Kontakty osobiste;
- Dostęp do niezbędnych zasobów (kapitał, wykwalifikowana siła robocza);
- Gwarancja zamówień od pierwszych klientów.⁵

Zakładając własną firmę trzeba liczyć się z ryzykiem i być przygotowanym na podejmowanie trudnych decyzji w każdej sytuacji. Nigdy nie ma gwarancji na to, że wszystko co zamierzaliśmy zakończy się sukcesem. Na początku prowadzenia własnej działalności firma może przynosić stosunkowo małe zyski, co jest przyczyną frustracji i zniechęcenia do dalszej pracy. Brak doświadczenia i nieustabilizowana pozycja na rynku dodatkowo utrudniają rozwój firmy. Zdarza się, że przedsiębiorcy z powodu niepowodzenia szybko rezygnują z własnej działalności. Spośród wszystkich osób, które założyły własną działalność w latach 2009-2013 47% z nich nadal prowadzi swoje firmy. Ze swojej działalności zrezygnowało 49% osób. W sytuacji zawieszenia firmy znajduje się 4% przedsiębiorców. Wnikliwe dane zawarte są w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Czy działalność nadal istnieje?	Rok otwarcia					Razem
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	
NIE	132	177	40	33	16	398
TAK	51	110	47	83	95	386
ZAWIESZONA	2	6	2	12	7	29
Razem	185	293	89	128	118	813

Tabela 5 Działalność gospodarcza - czy jest nadal prowadzona?

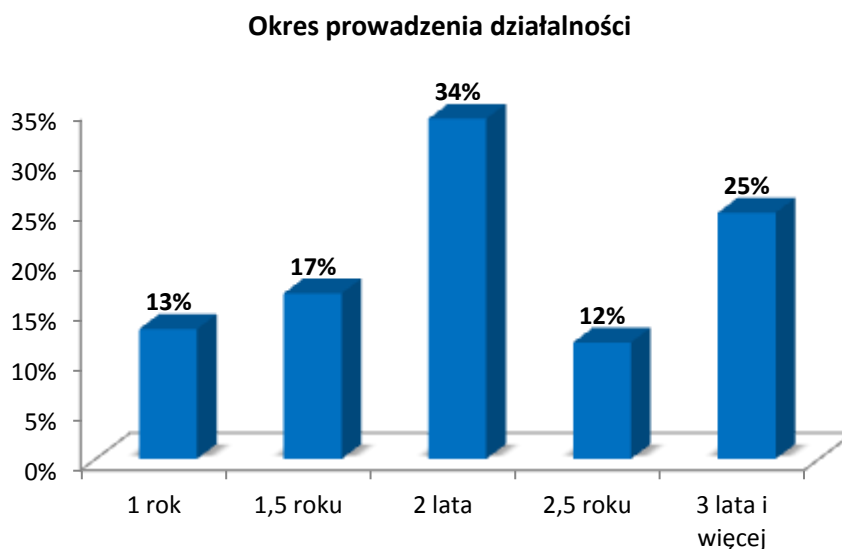
Czy działalność gospodarcza jest nadal prowadzona?

Rysunek 12 Działalność gospodarcza - czy jest nadal prowadzona?

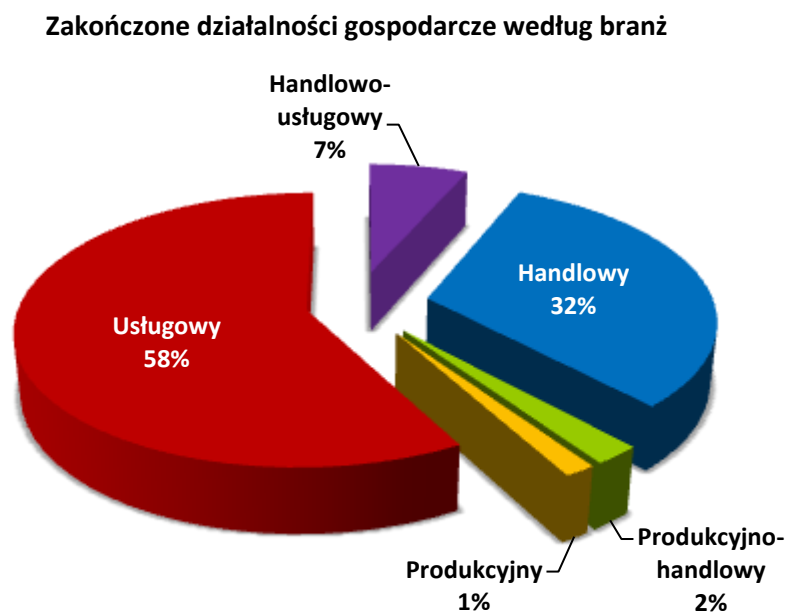
⁵ T. Domański, Uwarunkowania tworzenia małych przedsiębiorstw, Uniwersytet Łódzki, Łódź 1992, s.14-20

Osoby, które nie prowadzą już działalności gospodarczej najczęściej prowadziły ją przez okres dwóch lat (34%). Podobnie jak w latach wcześniejszych pierwsze bilanse zysków i strat oraz decyzja o ewentualnym zamknięciu firmy najczęściej następuje po 2 latach od jej otwarcia. Wymagany przez urząd czas, aby nie zwracać otrzymanej dotacji wynosi 12 miesięcy, jednak co czwarty przedsiębiorca prowadził swoją firmę przez okres dłuższy niż 3 lata.

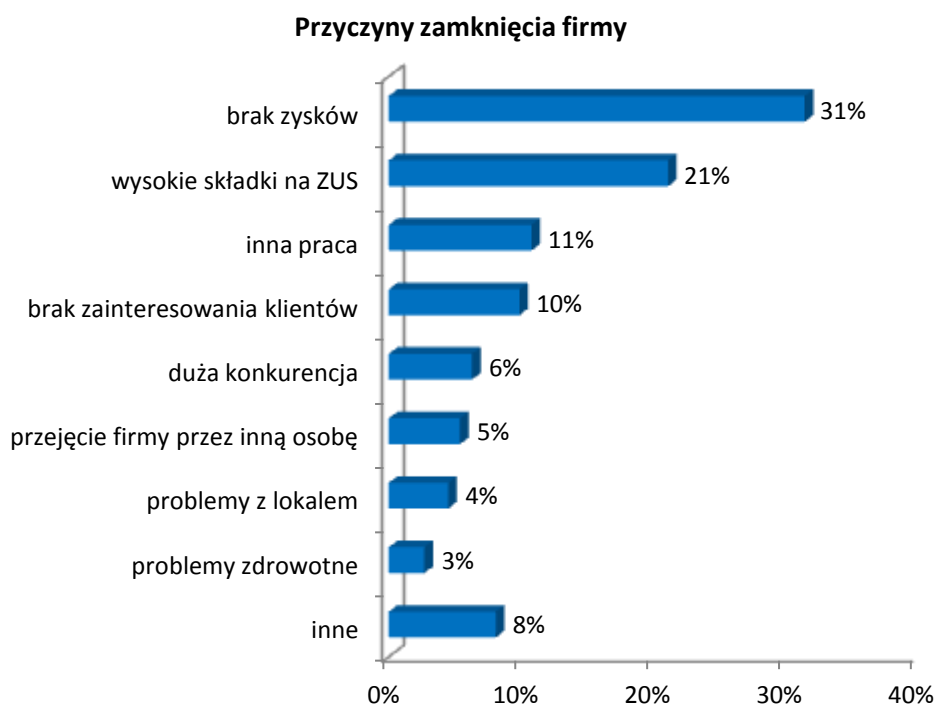
Rysunek 13 Okres prowadzenia działalności

Najczęściej zamykane działalności gospodarcze to firmy o profilu usługowym (58%). Blisko co trzecia firma, która kończy swoją działalność posiada profil handlowy (32%). Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Rysunek 14 Zakończone działalności według branż

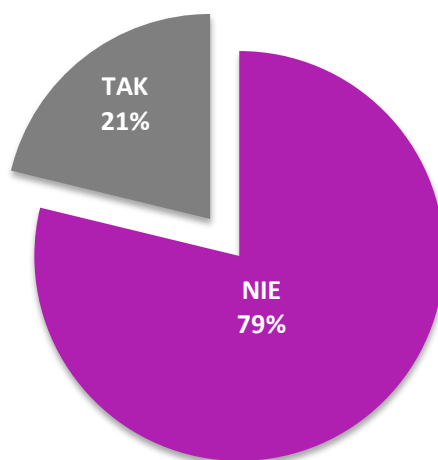
Przyczyny likwidacji działalności gospodarczej były bardzo różne. Głównym czynnikiem warunkującym decyzję o zamknięciu firmy był brak zysków. Taką odpowiedź wskazało 31% respondentów. Blisko co piąta osoba zmuszona była do rezygnacji z samozatrudnienia z powodu wysokich składek na ZUS. Aż 11% ankietowanych zakończyło własną działalność z powodu znalezienia innej, lepiej płatnej pracy w Polsce bądź za granicą. Dla wielu przedsiębiorców dużym problemem okazał się również brak zainteresowania ze strony klientów oraz duża konkurencja panująca na rynku. Rzadziej zdarzały się sytuacje przejęcia firmy przez inną osobę, pojawienie się problemów z lokalem, bądź problemy zdrowotne właścicieli firm. Znaczącą grupę stanowiły przyczyny zindywidualizowane, nie odnoszące się do ogólnej sytuacji na rynku, regulacji prawnych czy konkurencji, ale do wyjątkowej, indywidualnej sytuacji respondenta (8%), np. cięża, przejście na emeryturę, sprawy rodzinne.

Rysunek 15 Przyczyny zamknięcia firmy

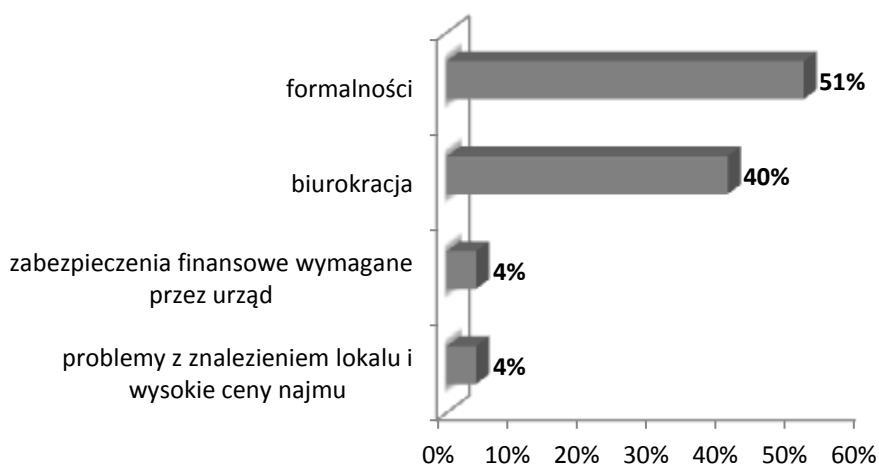
Otwieranie i prowadzenie własnej firmy wiąże się z napotykaniami wielu przeszkód, barier oraz problemów na swojej drodze. Większość ankietowanych uznała, że założenie własnej firmy jest stosunkowo łatwe. Odpowiedzi takiej udzieliło 79% badanych. Wśród problemów, które pojawiają się najczęściej są: formalności (prawidłowe wypełnienie wniosku, wymagane zaświadczenia), biurokracja, problemy ze znalezieniem lokalu i wysokie ceny najmu, zabezpieczenia finansowe wymagane przez urząd. Szczegółowy rozkład udzielonych odpowiedzi przedstawiony jest na poniższych wykresach.

Czy napotkali Państwo na trudności przed podjęciem działalności gospodarczej?

Rysunek 16 Napotkane bariery przed podjęciem działalności gospodarczej

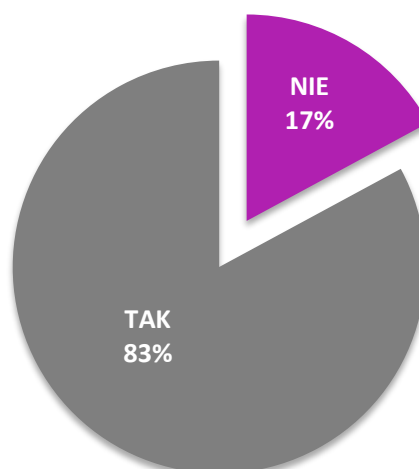
Bariery utrudniające podjęcie działalności gospodarczej

Rysunek 17 Bariery utrudniające podjęcie działalności gospodarczej

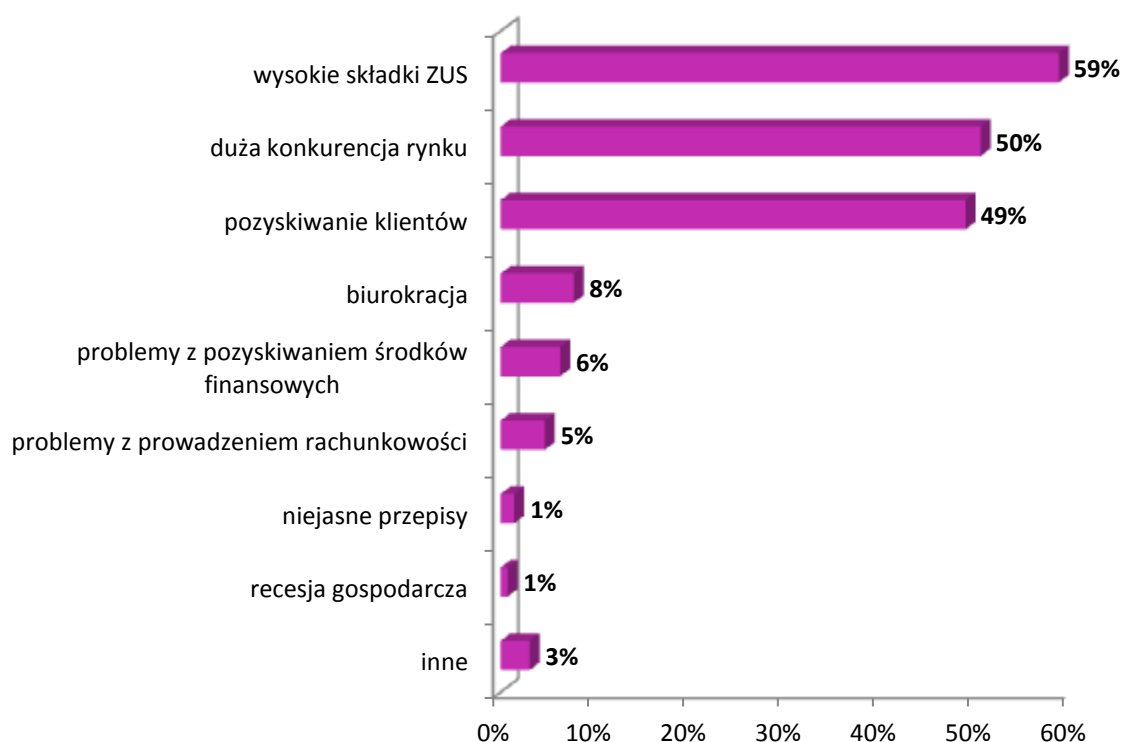
Większość ankietowanych stwierdziła, że prowadzenie własnej firmy jest już trudniejsze i według 83% badanych wiąże się z wieloma przeszkodami. Poniżej zamieszczone zostały szczegółowe informacje na temat najczęstszych utrudnień pojawiających się podczas prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Czy napotkali Państwo na trudności po otwarciu działalności gospodarczej?

Rysunek 18 Napotkane trudności po otwarciu działalności gospodarczej

Trudności pojawiające się w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej

Rysunek 19 Trudności pojawiające się po otwarciu firmy

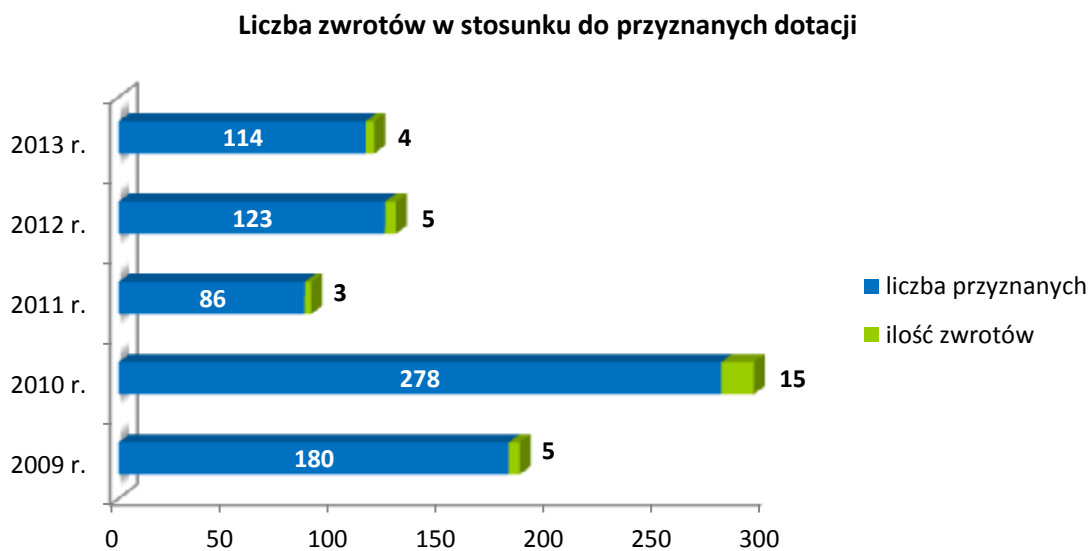
Najczęściej wymienianym utrudnieniem pojawiającym się w trakcie prowadzenia firmy jest konieczność opłacania wysokich składek na ZUS (odpowiedzi takiej udzieliło 59% badanych). Połowa

respondentów wskazała też na dużą konkurencję rynku i kłopoty w pozyskiwaniu klientów. Z reguły właściciele małych sklepików skarżyli się na konkurencję jaką stanowią powstające centra handlowe i supermarkety. Rzadziej problemem okazują się być biurokracja (8%), problemy z pozyskiwaniem środków finansowych (6%), problemy z prowadzeniem rachunkowości (5%), niejasność przepisów (1%) lub recesja gospodarcza (1%). Nieliczni ankietowani zwrócili uwagę na kłopoty jakie pojawiają się z zatrudnionymi pracownikami, wynajmowanym lokalem oraz zmiennymi warunkami atmosferycznymi, które nieraz oznaczają brak pracy i są przyczyną chwilowego zawieszenia działalności.

Zdarzają się sytuacje, gdy dochodzi do zwrotu otrzymanych środków, a przyczyną tego może być:

- wykorzystanie przyznanych środków niezgodnie z celem na jaki zostały udzielone;
- niedotrzymanie terminu rozliczenia otrzymanych środków;
- niedotrzymanie terminu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;
- prowadzenie działalności przez okres krótszy niż 12 miesięcy;
- podjęcie zatrudnienia lub zawieszenia prowadzonej działalności w okresie 12 miesięcy po dniu rozpoczęcia działalności gospodarczej;
- złożenie niezgodnych z prawdą oświadczeń;
- naruszenie innych warunków umowy.

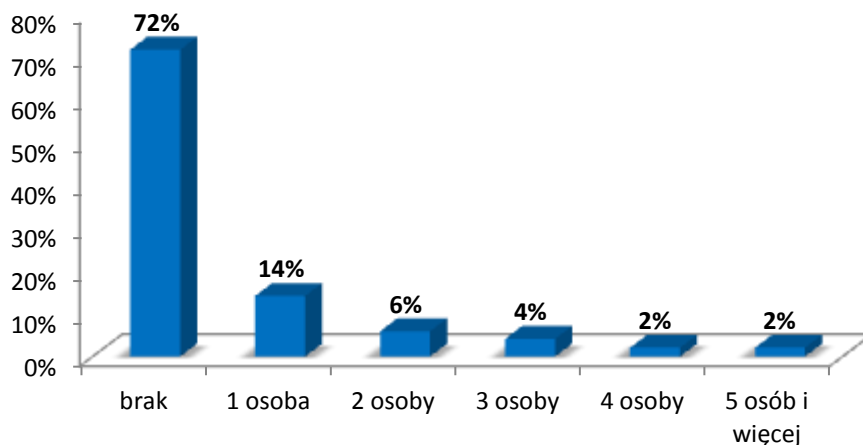
Sytuacje, w których przedsiębiorcy zobowiązani są do zwrotu udzielonej im dotacji zdarzają się stosunkowo rzadko. Na poniższym wykresie przedstawiona została liczba zwrotów w stosunku do liczby przyznanych dotacji w latach 2009-2013.

Rysunek 20 Liczba zwrotów w stosunku do przyznanych dotacji

Zdecydowana większość osób, które otrzymały dotację prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Aż 243 (73%) przebadanych przedsiębiorców nie zatrudnia dodatkowej osoby. 48 ankietowanych (14%) zatrudnia 1 osobę, 20 przedsiębiorców (6%) prowadzi firmę z pomocą dwóch pracowników. Poniżej 5% respondentów zatrudnia 3 osoby (14 firm), po 2% badanych (7 firm) przyjęło do pracy 4 osoby lub 5 osób i więcej.

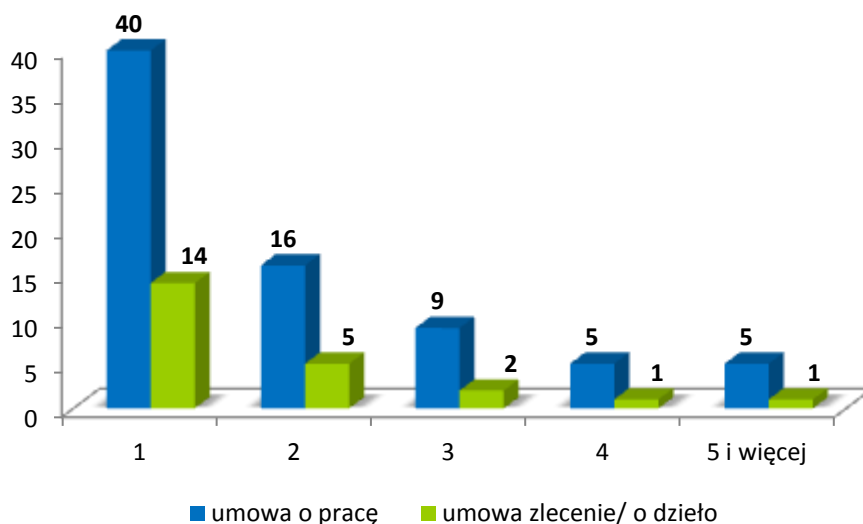
Liczba zatrudnianych pracowników

Rysunek 21 Liczba zatrudnianych pracowników

Większość zatrudnionych osób wykonuje pracę na podstawie umowy o pracę. Poniższy wykres przedstawia szczegółowy rozkład liczby przedsiębiorstw o danej liczbie zatrudnionych pracowników z uwzględnieniem rodzaju umowy o pracę.

Liczba zatrudnianych pracowników na umowę o pracę lub umowę zlecenie/ umowę o dzieło

Rysunek 22 Rodzaj umowy o pracę zatrudnionych osób

W odpowiedzi na pytanie o planowany wzrost zatrudnienia zdecydowana większość właścicieli firm udzieliła odpowiedzi przeczącej. Ponad połowa badanych (55%) nie zamierza zatrudniać nowych pracowników. 45% badanych wykazuje jednak potencjał rozwojowy i chce w najbliższym czasie postarać się o dodatkową kadrę pracowniczą. Prawie co trzeci przedsiębiorca (34%) pragnie zatrudnić 1 osobę. 6% badanych planuje zwiększyć liczbę pracowników o kolejne 2 osoby, a 5% respondentów nawet o kilka osób.

Rysunek 23 Planowany wzrost zatrudnienia

Poniższa tabela prezentuje jak poszczególne przedsiębiorstwa o danej liczbie pracowników planują zwiększyć poziom zatrudnienia.

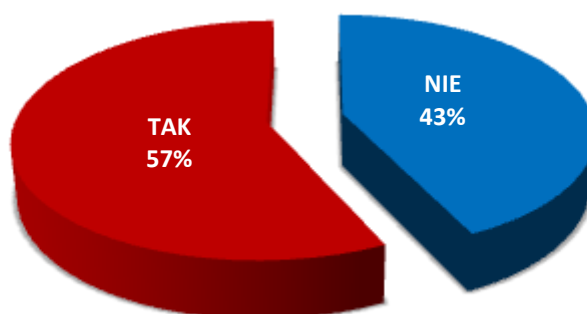
Liczba zatrudnionych osób w firmie	Razem	Planowany wzrost zatrudnienia			
		NIE	o jedną osobę	o dwie osoby	o 3 i więcej osób
brak pracowników	243	143	79	16	5
1 osoba	48	24	19	3	2
2 osoby	20	9	8	1	2
3 osoby	14	3	6	1	4
4 osoby	7	3	2	0	2
5 osób i więcej	7	3	1	1	2
Razem	339	185	115	22	17

Tabela 6 Planowany wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach

Na podstawie przeprowadzonej ankiety z właścicielami firm wynika, iż 154 przedsiębiorstwa planują w najbliższym czasie zatrudnić przynajmniej jednego pracownika.

O istniejącym potencjale rozwojowym świadczy również fakt korzystania w przeszłości oraz deklarowany zamiar korzystania w przyszłości z innych form pomocy oferowanych przez Urząd Pracy (57%). Są to między innymi: staże, przygotowania zawodowe dorosłych, prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wsparcie przy zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, targi pracy, giełdy pracy, szkolenia, doradztwo dla pracodawców przy wyborze odpowiedniego kandydata do pracy.

Czy korzystają Państwo lub będą korzystać z innej formy pomocy urzędu?

Rysunek 24 Planowana dalsza współpraca z urzędem

4. WNIOSKI

- Z dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w latach 2009 – 2013 skorzystało 813 osób. W sumie od roku 2004 własną firmę otworzyło 1506 przedsiębiorców.
- Dominującym profilem dotowanych działalności są usługi i handel. Łącznie dotacje na ten rodzaj działalności stanowią 90% wszystkich przyznanych dotacji w latach 2009 -2013.
- Do podjęcia działalności gospodarczej najczęściej decydują się osoby w wieku od 25 do 34 lat.
- Własną firmę otwierają zarówno osoby z wykształceniem średnim (39%) jak i z wykształceniem wyższym (33%). Co czwarta osoba posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- Mniej niż połowa bo 47% wszystkich osób prowadzi działalność gospodarczą do dnia dzisiejszego.
- Główne powody zamknięcia firmy to: brak zysków oraz wysokie składki na ZUS.
- Najczęściej pojawiające się bariery utrudniające prowadzenie własnej firmy to: wysokie składki na ZUS, duża konkurencja na rynku, trudności w pozyskiwaniu klientów.
- Sytuacje, w których przedsiębiorcy są zobowiązani do zwrotu udzielonej dotacji są bardzo rzadkie i stanowią ok. 4% wszystkich dotacji.
- Większość osób, które otrzymały dotację prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, 243 przebadanych przedsiębiorstw nie zatrudnia żadnej dodatkowej osoby.
- 48 firm zatrudnia jednego pracownika, z kolei 20 firm zatrudnia po 2 osoby, 14 firm po 3 osoby oraz 7 firm po 4 pracowników. Większe firmy zatrudniające 5 i więcej osób są w zdecydowanej mniejszości.
- Większość osób zatrudnionych przez przedsiębiorców wykonuje pracę na podstawie umowy o pracę.
- 154 badanych (45%) wykazuje potencjał rozwojowy i planuje w najbliższym czasie rozwijać prowadzoną działalność gospodarczą.
- 57% ankietowanych ma zamiar korzystać z innych form pomocy udzielanych przez Urząd Pracy.

5. PODSUMOWANIE

Znalezienie wymarzonej pracy, która jest zgodna z wykształceniem, zainteresowaniami, wymaganiami i potrzebami jest trudnym do zrealizowania zadaniem. Część osób nie lubi być kierowana przez innych i wolą sami stawiać przed sobą wyzwania. Takim osobom trudno znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W takiej sytuacji dobrym rozwiązaniem jest założenie własnej działalności gospodarczej. Własna firma jest najbardziej atrakcyjnym sposobem realizacji kariery zawodowej, a także życiowej. Jest szansą na samodzielność, uniknięcie frustracji spowodowanej brakiem pracy, realizację planów i marzeń oraz osiągnięcie sukcesu. Rozpoczęcie działalności musi być jednak przemyślaną decyzją. Pociąga za sobą duże ryzyko w postaci konsekwencji finansowych i zobowiązań.

To osoba przedsiębiorcy może być gwarantem odniesienia sukcesu przez firmę. Przedsiębiorca bez względu na to, czy jest właścicielem czy managerem, musi posiadać pewne predyspozycje, zadatek, cechy przywódcze, które pod wpływem wychowania, otoczenia i aktywności rozwijają się. Przedsiębiorca musi być zdolny do szybkich inwestycji, musi prowadzić swoją firmę w taki sposób, by było kooperatywne, ukierunkowane na współpracę a nie na konkurowanie, posiadało rozbudowane zasoby intelektualne.

Współczesny przedsiębiorca musi prowadzić swoje przedsiębiorstwo w bardzo dynamicznie zmieniającym się otoczeniu. Jako główne obszary zmian możemy wymienić:

- zmiany w postawach klientów
- zmiany w technologii wytwarzania
- zmiany w cyklu życia produktu
- zmiany w filozofii zarządzania czynnikiem ludzkim
- zmiany w otoczeniu konkurencyjnym
- zmiany w makrootoczeniu.

Podsumowując, powołamy się na słowa prezesa i właściciela IKEI, Igvara Kamprada, który mówił, że jeśli pragniesz być przedsiębiorcą, to:

- Naucz się kochać ciężką pracę.
- Nie rezygnuj z własnych pomysłów.
- Bierz odpowiedzialność za podejmowanie decyzji.
- Umiej przyznać się do błędów – wszyscy je popełniają.
- Dobieraj współpracowników, tak, aby uzupełniali twoje braki.
- Przekonaj pracowników, że są dla firmy ważni.
- Traktuj problemy jako wyzwania.⁶

Decyzja o założeniu własnej działalności gospodarczej to odważny krok, który wiąże się zawsze z dużą zmianą dotychczasowego stylu życia, jak również z ryzykiem finansowym. Bardzo

⁶ M. Bucior, M. Smoleń, J. Smulska, Cechy współczesnego przedsiębiorcy – analiza porównawcza przedsiębiorca – właściciela, a przedsiębiorca – manager, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, s. 6-7

często barierą w podjęciu tej decyzji są środki finansowe potrzebne na start. Dlatego też bezzwrotne dotacje przyznawane przez urząd są istotnym elementem aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i szansą na osiągnięcie przez nich sukcesu. Środki pozyskane w ten sposób stanowią atrakcyjny zastrzyk kapitału dla zakładających jednoosobowe działalności gospodarcze. W większości przypadków zaspokajają potrzeby związane z utworzeniem miejsca pracy dla bezrobotnego. Dzięki temu w pierwszych miesiącach działalności przedsiębiorca może w pełni poświęcić się rozwojowi swojego pomysłu na biznes.

BIBLIOGRAFIA

1. Bucior M., Smoleń M., Smulska J., Cechy współczesnego przedsiębiorcy – analiza porównawcza przedsiębiorca – właściciel, a przedsiębiorca – manager, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
2. Domański T., Uwarunkowania tworzenia małych przedsiębiorstw, Uniwersytet Łódzki, Łódź 1992
3. Liwosz E., Pankiewicz K., Staroń A., Klub Pracy – Program szkolenia, sesja 9 – Własna firma, czy ja się nadaję?
4. Matusiak K., Młazewska M., Pierwsza praca – pierwszy biznes, Vademecum Przedsiębiorczości, Warszawa, lipiec 2005
5. Encyklopedia Biznesu, Fundacja Innowacja, Warszawa 1998
6. Ustawa Prawo Działalności Gospodarczej z dnia 19 listopada 1999 roku

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Liczba przyznanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim dotacji w latach 2009 – 2013	5
Rysunek 2 Podział dotowanych działalności ze względu na profil.....	6
Rysunek 3 Struktura rodzaju podejmowanej działalności gospodarczej	6
Rysunek 4 Źródła finansowania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej	7
Rysunek 5 Podział badanych według płci.....	11
Rysunek 6 Podział osób otrzymujących dotacje ze względu na wiek	12
Rysunek 7 Struktura wiekowa osób otrzymujących dotacje na podjęcie działalności gospodarczej ...	12
Rysunek 8 Podział badanych ze względu na wykształcenie	13
Rysunek 9 Zbieżność wykształcenia z charakterem prowadzonej działalności	13
Rysunek 10 Kwalifikacje menadżerskie przedsiębiorców	14
Rysunek 11 Powody podjęcia własnej działalności gospodarczej	15
Rysunek 12 Działalność gospodarcza - czy jest nadal prowadzona?	16
Rysunek 13 Okres prowadzenia działalności	17
Rysunek 14 Zakończone działalności według branż.....	17
Rysunek 15 Przyczyny zamknięcia firmy	18
Rysunek 16 Napotkane bariery przed podjęciem działalności gospodarczej	19
Rysunek 17 Bariery utrudniające podjęcie działalności gospodarczej.....	19
Rysunek 18 Napotkane trudności po otwarciu działalności gospodarczej	20
Rysunek 19 Trudności pojawiające się po otwarciu firmy	20
Rysunek 20 Liczba zwrotów w stosunku do przyznanych dotacji	21
Rysunek 21 Liczba zatrudnianych pracowników.....	22
Rysunek 22 Rodzaj umowy o pracę zatrudnionych osób.....	22
Rysunek 23 Planowany wzrost zatrudnienia.....	23
Rysunek 24 Planowana dalsza współpraca z urzędem	24

SPIS TABEL

Tabela 1 Maksymalna wysokość dotacji w poszczególnych latach.....	4
Tabela 2 Podział dotowanych działalności ze względu na profil.....	5
Tabela 3 Podział liczby dotacji ze względu na źródło finansowania w latach 2009-2013.....	7
Tabela 4 Struktura wiekowa osób, które otrzymały dotację w latach 2009 - 2013.....	11
Tabela 5 Działalność gospodarcza - czy jest nadal prowadzona?	16
Tabela 6 Planowany wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach	23

Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim

www.pup-wodzislaw.pl

sekretariat@pup-wodzislaw.pl

